

Č.

Příjmení a jméno:

Adresa školy:

Adresa bydliště:

(Údaje vyplňte až po ukončení soutěžního kola, zejm. u prací postupujících do vyššího kola.)

Národní institut pro další vzdělávání

Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Dějepisná olympiáda

43. ročník – 2013/2014

Zadání úkolů okresního kola – test

Tematické zaměření ročníku: „**Město v proměnách času**“

Důležité upozornění – u každé otázky je rámeček, který uvádí maximální počet bodů za otázku, do prázdného políčka se pak doplní získaný počet bodů. Celkem je možné získat **100 bodů**.

Úkol č. 1

Zakroužkuj správnou odpověď.

Bible vypráví, že zakladatelem prvního města byl Abel.

ANO / NE

Města byla především středisky výroby a obchodu.

ANO / NE

V Evropě rostly a bohatly především námořní přístavy.

ANO / NE

Ve vnitrozemí se rozvíjela zejména města polská, uherská, slovinská.

ANO / NE

4 body

Úkol č. 2

Jak se nazývá osoba, které panovník svěřil vybudování města? _____

1 bod

Úkol č. 3

Doplň text.

Nejvíce výsad měli obyvatelé měst _____, kteří byli poddáni přímo _____ . Jeho zástupce - _____ - vybíral od měšťanů daně a soudil spory. V ruce držel odznak své moci – (r) _____ (p) _____ , což bylo jakési žezlo spletené ze šlach a řemínků. O správu města se starala (m) _____ (r) _____ - sbor (k) _____ .

6 bodů

Úkol č. 4

Zámožní měšťané zasedali v městských radách.

Kolik členů tato rada obvykle mívala? _____

Kdo stál v čele rady? _____

2 body

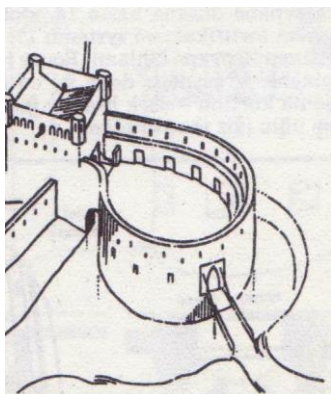
Úkol č. 12

Kupci, mincmistři, mistři výnosných řemesel, lichváři představují nejbohatší skupinu lidí ve městě. Jak se tato zámožná skupina měšťanů nazývá? (p) _____

1 bod	
-------	--

Úkol č. 13

Doba Jiřího z Poděbrad a Jagellonců byla plná násilí a nejistoty, a tak se mnoho měst snažilo modernizovat své opevnění. Nejvíce zranitelným místem obrany zůstala brána. Jak se nazývala velká kruhovitá nebo víceúhelná stavba, která se před ní stavěla?

(b) _____

Co bylo zřizováno na hradbách pro pohyb obránců?

(o) _____

2 body	
--------	--

Úkol č. 14

Doplň text.

Cechy se řídily vlastními (s/r) _____. Měly svůj (z) _____
a (p) _____, zúčastňovaly se různých městských (s) _____
a také je samy pořádaly. V čele cechů stáli volení (c) _____.

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 15

Vylušti přesmyčky a doplň do textu.

IVLGRAIPEI byly YDSVAÝ, které měšťům uděloval král. Mezi nejdůležitější patřilo RVÁOP
ÉMLÍVO, které chránilo řemeslníky před konkurencí. Právo vařit pivo se nazývalo ORPÁV
RVČEÉÁN. Důležité bylo právo HOBNATE OĚTMS DBRHAAIM.

_____ byly _____, které měšťům uděloval král. Mezi nejdůležitější patřilo
_____, které chránilo řemeslníky před konkurencí. Právo vařit pivo se
nazývalo _____. Důležité bylo právo _____.

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 16

Jagellonská doba se jeví na základě nejrůznějších pramenů jako doba, kdy byla v našich zemích poměrně značná kriminalita. Velice potupnými tresty bývaly ty, které trestaného znemožnily společensky. Který trest k takovým patřil? (p) _____
Na kterém místě ve městě byl vykonáván? _____

2 body	
--------	--

Úkol č. 17

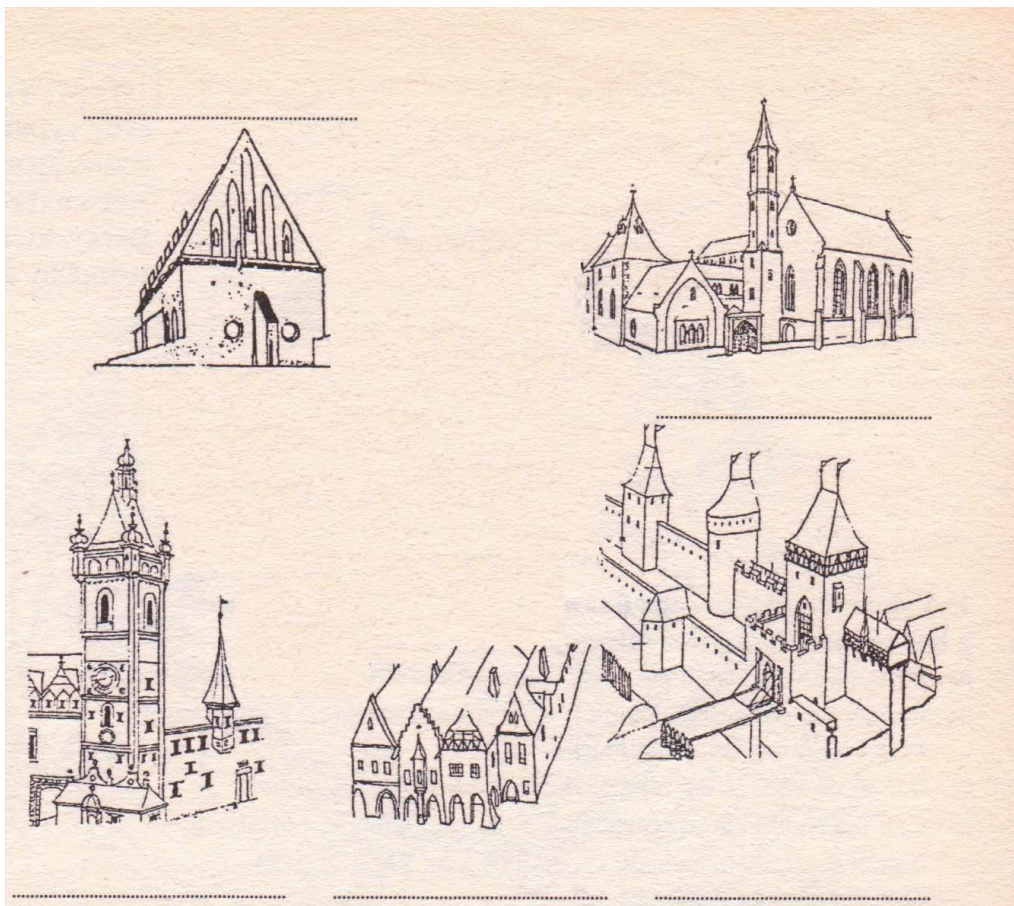
Doplň text.

V době zakládání měst u nás doznival _____ sloh a postupně se prosazoval sloh _____ . Ukázkou prolnutí obou slohů je bazilika sv. Prokopa v _____ , která byla zapsána do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

3 body	
--------	--

Úkol č. 18

Pojmenuj významné stavby ve středověkém městě.

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 19

Města z uvedené nabídky přiřaď k odpovídající charakteristice.

Paříž, Benátky, Florencie, Milán, Avignon, Řím, Janov, hanzovní města, Praha, Moskva

A) města s převahou řemeslné výroby:

B) města s velkým podílem dálkového obchodu:

C) sídla hlav států a církví:

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 20

Arabský obchodník Ibrahím ibn Jákúb procestoval v 10. století střední Evropu a zanechal mimo jiné zprávu o dvou městech, která navštívil: „*Město Frága je vystavěno z kamene a vápna a je největším městem co do obchodu. Přicházejí sem z města Kráková Rusové a Slované se zbožím. A ti z krajin Turků, moslimové, židé a Turci rovněž se zbožím a obchodními mincemi.*“ O kterých městech ibn Jákúb píše?

Frága = _____

Kráková = _____

2 body	
--------	--

Úkol č. 21

Důležitou roli v životě města hrála tzv. městská privilegia. Škrtněte ta z uvedených privilegií, která městům nepatřila:

právo vařit pivo – právo razit mince – právo pořádat trhy – hrdelní právo – právo mít vlastní vojáky – právo postavit si hradby – právo mít znak – právo těžební – právo mílové – právo postavit kostel

4 body	
--------	--

Úkol č. 22

Cechy dohlížely nejen na kvalitu výrobků svých členů, ale také omezovaly počet mistrů působících ve městě. Jaké podmínky musel splnit řemeslník, aby se mohl stát cechovním mistrem?

a/ složit _____

b/ mít vlastní _____

c/ vlastnit ve městě _____

3 body	
--------	--

Úkol č. 23

Spojte a přepište pojmy, které spolu souvisí.

král	rychtář	_____
královna	konšel	_____
vrchnost	Olomouc	_____
cech	ghetto	_____
purkmistr	mistr	_____
Židé	věnná města	_____

3 body	
--------	--

Úkol č. 24

Správa města je věcí náročnou a někdy i nebezpečnou. Přesvědčili se o tom i pražští radní v 15. století.

Jak je nazvána událost, kdy byli pražští radní donuceni střemhlav rezignovat ze svých funkcí? _____

Kterého roku se tak stalo? _____

2 body	
--------	--

Úkol č. 25

Vypiš dva pojmy, které nemají přímou souvislost s morovými epidemiemi:

hlodavci, černé skvrny, průjmy, blechy, krysy, vysoká teplota, znečištěná voda

Pojmy přímo nesouvisející s morovými epidemiemi:

_____ a _____

2 body	
--------	--

Úkol č. 26

Jak se nazýval jeden z nejvyšších zemských úředníků, který podléhal přímo panovníkovi a jehož prostřednictvím spravoval panovník královská města?

1 bod	
-------	--

Úkol č. 27

Doplň pojmy, které mají souvislost s městským opevněním.

V _ _ E, P _ _ _ _ N, H _ _ _ _ Y, B _ _ _ Y, P _ _ _ _ P, V _ L, P _ _ _ _ _ A

Který z těchto pojmů označuje:

a) prostor před hradbou, který byl zpravidla chráněn další nižší hradbou (náspem) -

b) stěnu z dřevěných kůlů zaražených těsně vedle sebe do země -

9 bodů	
--------	--

Úkol č. 28

Vyber tři tvrzení, která platí o Praze doby Jan Lucemburského:

1. V Praze sídlila cizí vojska.
2. Dnešní Malá Strana se nazývala Menší Město (pražské).
3. Oba břehy Vltavy spojoval Juditin most.
4. Na Novém Městě pražském bylo postaveno Klementinum.
5. Až do požáru v roce 1316 byla většina domů dřevěných.
6. Na Malé Straně byly zakoupeny domy pro stavbu Staroměstské radnice

Správná tvrzení: _____, _____ a _____

3 body	
--------	--

Úkol č. 29

Jak se nazýval prostor uprostřed města? Pojmenuj ho třemi různými synonymy:

(n) _____ = (t) _____ = (r) _____

3 body	
--------	--

Úkol č. 30

Označ čtyři města, která nepatří mezi královská města založená posledními Přemyslovci.

Cheb – Brno – Zlín – Plzeň – Liberec – Hradec Králové – Ostrava – Karlovy Vary –
České Budějovice – Kutná Hora

4 body	
--------	--

Úkol č. 31

Hlavním zaměstnáním měšťanů byla řemesla. Podle charakteristiky řemesla pojmenuj řemeslníky.

a) Vařil ve velkých kotlích z rozemletého naklíčeného obilního zrna zvaného slad, po rozvaření sladu vařil s chmelem...

b) Vyráběl silnou vlněnou látku...

c) Upravoval vlněnou látku šlapáním bosýma nohama...

d) Namácel staženou zvířecí kůži do různých roztoků, aby ji mohl zbavit zbytků srsti a masa...

4 body	
--------	--

Úkol č. 32

Urči, o které události hovoří úryvky ze zakládací listiny.

Vznikla „proto, aby se nemuseli naši věrní obyvatelé království, již bez přestání lačnější po plodech věd, doprošovati v cizích zemích almužny...už nebyli nuceni k vyhledávání věd kraj světa odcházeti, ... nýbrž aby sobě měli za slávu, že mohou jiné z ciziny zváti k lahodnosti vůně a k účasti na takovém vděku..., rozhodli jsme se zaříditi a nově v život uvésti obecné učení...“.

Událost: _____

1 bod	
-------	--

Úkol č. 33

Takzvaná údělná knížectví na Moravě byla spravována z nově založených sídelních hradů. Která dnešní města zde vznikla? _____, _____, _____

Které z těchto měst je vyobrazeno na rytině?

Od středověku bylo jedno z těchto měst sídlem biskupa, dnes se v něm nachází arcibiskupství. O které moravské město se zde jedná?

5 bodů	
--------	--

Test celkem	100 bodů
Soutěžící celkem	

Národní institut pro další vzdělávání
Dějepisná olympiáda – 43. ročník – 2013/2014

Řešení úkolů okresního kola

Úkol č. 1
NE – ANO – ANO – NE 4 body

Úkol č. 2
lokátor 1 bod

Úkol č. 3
královských; králi/panovníkovi; rychtář; rychtářské právo;
městská rada; konšelů 6 bodů

Úkol č. 4
12; purkmistr 2 body

Úkol č. 5
a) královská, b) věnná, c) horní, d) poddanská 4 body

Úkol č. 6
půjčování peněz na vysoký úrok 1 bod

Úkol č. 7

plnoprávní obyvatelé měst	nepplnoprávní obyvatelé měst	městská chudina
řemeslničtí mistři	nádeníci	žebráci
obchodníci	učni	tuláci
bankéři	tovaryši	

Každý správně přiřazený pojem 0,5 bodu. 4 body

Úkol č. 8
městská kolonizace 1 bod

Úkol č. 9
landfrýdy/lanfrídy 1 bod

Úkol č. 10
za Ferdinanda I. Habsburského 1 bod

Úkol č. 11
clo 1 bod

Úkol č. 12
patriciát 1 bod

Úkol č. 13
barbakán, ochozy 2 body

Úkol č. 14
statuty/reguly; znak; prapor; slavností; cechmistři 5 bodů

Úkol č. 15
privilegia; výsady; právo mílové; právo várečné; obehnat město hradbami 5 bodů

Úkol č. 16
pranýř; u radnice (u kostela, na náměstí) 2 body

Úkol č. 17
románský; gotický; v Třebíči 3 body

Úkol č. 18	
synagoga; kostel; radnice; měšťanské domy; hradby	5 bodů
Úkol č. 19	
A) Florencie; Milán	
B) Benátky; Janov; hanzovní města	
C) Paříž; Avignon; Řím; Praha; Moskva	
Každé správně zařazené město 0,5 bodu.	5 bodů
Úkol č. 20	
Praha; Krakov	2 body
Úkol č. 21	
škrtnuté: právo razit mince; právo mít vlastní vojáky;	
právo těžební; právo postavit kostel	4 body
Úkol č. 22	
(mistrovskou) zkoušku; dílnu; dům	3 body
Úkol č. 23	
král-Olomouc; královna-věnná města; vrchnost-rychtář; cech-mistr; purkmistr-konšel;	
Židé-ghetto	
Každá správně spojená dvojice 0,5 bodu.	3 body
Úkol č. 24	
první pražská defenestrace; r. 1419	2 body
Úkol č. 25	
průjmy; znečištěná voda	2 body
Úkol č. 26	
Podkomoří	1 bod
Úkol č. 27	
věže; parkán; hradby; brány/bašty; příkop; val; palisáda; a) parkán, b) palisáda	9 bodů
Úkol č. 28	
2; 3; 5	3 body
Úkol č. 29	
náměstí; tržiště; rynek	3 body
Úkol č. 30	
Zlín; Liberec; Ostrava; Karlovy Vary	4 body
Úkol č. 31	
a) pivovarník/sládek; b) soukeník; c) valchář; d) koželuh	4 body
Úkol č. 32	
založení Karlovy univerzity (pražské univerzity; univerzity v Praze)	1 bod
Úkol č. 33	
Olomouc, Brno, Znojmo;	
Brno; Olomouc	5 bodů

Celkem: 100 bodů